

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurulları Çalışmaları İle Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlara Dair Yönetmelik

Resmi Gazete Tarihi: 12.01.2005 Resmi Gazete Sayısı: 25698

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, yurt içinde bulunan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarıyla ilgili görevlerin, bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere kurulmuş olan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile koruma bölge kurullarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile koruma bölge kurulu kararlarına karşı Koruma Yüksek Kuruluna yapılacak itirazlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının çalışma usul ve esasları ile Koruma Yüksek Kuruluna yapılacak itirazları kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik 21.07.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 51, 55, 57, 61 ve 63 üncü maddeleri uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

Kanun: 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,

Genel Müdürlük: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünü,

Koruma Yüksek Kurulu: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunu,

Koruma Bölge Kurulu: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarını,

Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüklerini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Koruma Yüksek Kurulu ile Koruma Bölge Kurullarının Kuruluşu, Oluşumu, Çalışma Usul ve Esasları

Kuruluş

Madde 5 — Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları ile ilgili olarak, Kanunda belirtilen görevlerin bilimsel esaslara göre yürütülmesini sağlamak üzere Ankara’da Bakanlığa bağlı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile sorumluluk bölgeleri ve merkezleri Bakanlıkça belirlenecek Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları kurulur.

Koruma Yüksek Kurulunun Oluşumu, Üyelik Süresi, Üyelğin Sona Ermesi

Madde 6 — Koruma Yüksek Kurulu:

a) Bakanlık Müsteşarı,

- b) Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı,
- c) Bakanlığın ilgili Müsteşar Yardımcısı,
- d) Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü,
- e) Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürü,
- f) Bayındırlık ve İskân Bakanlığının ilgili Genel Müdürü veya Yardımcısı,
- g) Orman Genel Müdürü veya Yardımcısı,
- h) Vakıflar Genel Müdürü veya Yardımcısı,
- ı) Maden İşleri Genel Müdürü veya Yardımcısı,
- i) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü veya Yardımcısı, olmak üzere, on kurum temsilcisi üye ile
- j) Koruma bölge kurulu başkanlarından Bakanlıkça seçilecek altı üye olmak üzere, onaltı üyeden oluşur.

Koruma Yüksek Kurulunun kurum temsilcisi üyelerinin üyelikleri, kurumlarındaki görevleri süresince devam eder. Kurum temsilcisi üyelerin kanuni izin, geçici görev, görevden uzaklaştırma ve benzeri nedenlerle kurumlarındaki görevlerinden ayrılmaları halinde, yerlerine fiilen bu görevi yürütenler katılır.

Koruma bölge kurulu üyelerinin devam durumlarına ilişkin hükümler Bakanlıkça seçilen Koruma Yüksek Kurulu üyeleri için de geçerlidir.

Koruma Yüksek Kurulunun Görevleri

Madde 7 —Koruma Yüksek Kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve restorasyonu ile ilgili işlerde uygulanacak ilkeleri belirlemek,
- b) Koruma bölge kurulları arasında gerekli koordinasyonu sağlamak,
- c) Koruma bölge kurullarınca alınan kararlar nedeniyle uygulamada doğan genel sorunları değerlendirerek görüş vermek suretiyle, Bakanlığa yardımcı olmak,
- d) Plânlama yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile valilik ve belediyeler tarafından, kurullarca alınmış ve alınacak; sit alanı, derecelendirilmesi, sit geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, koruma amaçlı imar plânları ve revizyonlarına ilişkin alınan kararlara karşı, yapılan itirazları değerlendirerek karar almaktır.

Koruma Yüksek Kurulunun Çalışma Şekli

Madde 8 — Koruma Yüksek Kurulu yılda en az iki defa toplanır. Bakanlık gerekli gördüğünde kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

Koruma Yüksek Kurulunun toplantı gündemi Genel Müdürlükçe hazırlanır.

Koruma Yüksek Kurulu salt çoğunlukla toplanır, toplantıya katılan üyelerin en az dörtte üçünün oyları ile karar verilir.

Gündemdeki konu ile kişisel veya üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımlığı açısından ilişkisi veya menfaati bulunan üye Koruma Yüksek Kurulu toplantısına katılamaz ve oy kullanamaz.

İtiraza konu koruma bölge kurulu kararının değerlendirilmesi sırasında o koruma bölge kurulunun başkanı Koruma Yüksek Kurulu üyesi ise oy kullanamaz; ancak ilgili koruma bölge kurulu başkanı Koruma Yüksek Kurulu üyesi değil ise konunun görüşülmesi sırasında danışman olarak Koruma Yüksek Kurulu toplantısına çağrılabilir.

Koruma Bölge Kurullarının Oluşumu

Madde 9 — Koruma bölge kurulları aşağıda belirtilen üyelerden oluşur.

a) Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen üyeler:

1) Arkeoloji, sanat tarihi, hukuk, mimarlık ve şehir planlama dallarında uzmanlaşmış kişilerden Bakanlıkça seçilecek beş temsilci,

2) Yukarıdaki bentte belirtilen ve koruma bölge kurulunun ihtiyacına göre Bakanlıkça talep edilecek dallardan Yükseköğretim Kurulunca seçilecek iki öğretim üyesinden oluşur.

Bakanlık personeli üye seçilemez. Seçilecek üyenin koruma konusunda ve alanında uzman kişiler olması tercih edilir.

b) Kurum temsilcisi üyeler:

1) Görüşülecek konu, belediye sınırları içinde ise Büyükşehirlerde Büyükşehir belediye başkanı veya teknik temsilcisi ile ilgili ilçe veya ilk kademe belediyesi başkanı veya teknik temsilcisi, belediye sınırları dışında ise ilgili valilikçe seçilecek teknik temsilci,

2) Görüşülecek konu, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile ilgili ise Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğünden bir teknik temsilci,

3) Görüşülecek konu, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile ilgili ise, Vakıflar Bölge Müdürü veya teknik temsilcisi,

4) Görüşülecek konu, Çevre ve Orman Bakanlığı ile ilgili ise konuyla ilgili teknik temsilci,

5) Görüşülecek konu, müze müdürlüğü ile ilgili ise ilgili müze müdüründen oluşur.

İlgili meslek kuruluşları ile sivil toplum örgütleri temsilcileri koruma bölge kurulu toplantılarına gözlemci olarak katılabilirler.

Rölöve ve anıtlar müdürlüğünü ilgilendiren konularda ilgili rölöve ve anıtlar müdürü oy hakkı olmamak kaydıyla toplantıya danışman olarak çağrılabilir.

Ayrıca, gerek görülmesi halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarından oy hakkı olmaksızın görüş alınmak üzere uzman çağrılabilir.

Koruma Bölge Kurullarında Başkanlık Seçimi, Üyelik Süresi ve Üyelğin Sona Ermesi

Madde 10 — Koruma bölge kurulu başkanı ve başkan yardımcısı, Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen yedi üyenin katıldığı bir toplantıda bu üyeler arasından koruma bölge kurulunca seçilir. Bu üyelerin yarıdan fazlasının değişmesi halinde başkan ve başkan yardımcısı seçimi yenilenir. Başkanın yokluğunda, koruma bölge kuruluna başkan yardımcısı başkanlık eder.

Yukarıdaki fıkra uyarınca başkan ve başkan yardımcısının seçilemediği hallerde Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen üyelerden en az dört üyenin katılması koşulu ile yapılan ilk toplantıda, katılanlar arasından geçici olarak başkan ve başkan yardımcısı seçilir. Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen yedi üye ile yapılacak ilk toplantıda başkan ve başkan yardımcısının seçilmesi ile geçici olarak seçilen başkan ve başkan yardımcısının görevleri sona erer.

Koruma bölge kurullarının kurum temsilcisi üyelerinin üyelikleri kurumlarındaki görevleri süresince devam eder.

Koruma bölge kurullarının Yükseköğretim Kurulu ve Bakanlıkça seçilen üyelerinin üyelikleri beş yıl sürelidir.

Herhangi bir nedenle bir yıl içinde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç dört veya üst üste iki toplantıya katılmayan koruma bölge kurulu üyelerinin üyelikleri sona erer.

Üyelikleri süresince koruma bölge kurulunun görev ve yetki alanlarına giren konularda koruma bölge kurulu üyeleri, doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve hiçbir menfaat sağlayamazlar. Aksine davrandığı tespit edilenlerin kurul üyeliği Bakanlıkça sona erdirilir.

Koruma Bölge Kurullarının Görevleri

Madde 11 — Koruma bölge kurulları, Kanun ve ilgili mevzuat ile Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları doğrultusunda aşağıdaki görevleri yürütür:

- a) Bakanlıkça tespit edilen veya ettirilen ya da Vakıflar Genel Müdürlüğünce tespit edilen korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının tescilini yapmak,
- b) Korunması gerekli kültür varlıklarının gruplandırılmasını yapmak,
- c) Sit alanlarının, tescilinden itibaren üç ay içinde geçiş dönemi yapı şartlarını belirlemek,
- d) Koruma amaçlı imar planları ile bunların her türlü değişikliklerini altı ay içerisinde inceleyip karar almak,
- e) Uygulamaya yönelik projeler ile değişiklikleri hakkında en geç üç ay içinde karar almak,
- f) Ören yerlerine ilişkin çevre düzenleme projeleri ile bunların her türlü değişikliklerine ilişkin görüş bildirmek,
- g) Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının koruma alanlarının tespitini yapmak,
- h) Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarından özelliklerini kaybetmiş olanların tescil kaydını kaldırmak,
- i) Koruma amaçlı imar planı onaylanmış sit alanlarında tescilli taşınmaz kültür varlığı parselinde, planın bulunmadığı sit alanlarında ise tüm parsellerde inşai ve fiziki müdahalelere; koruma uygulama ve denetim bürosu kurulmayan yerlerde 3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesi uyarınca ruhsat gerektirmeyen tamirat ve tadilatlarla ilişkin karar almak,
- j) Sit alanı içinde kalmayan korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve bunların koruma alanlarına ilişkin uygulamaya dönük kararlar almak,
- k) Naklinde zorunluluk bulunan korunması gerekli kültür varlıklarının uygulamaya yönelik işlemleri hakkında görüş bildirmek,
- l) Korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı parsellerinde, taşınmaz kültür varlıklarının mahiyetlerini etkilemeyecek şekilde ayrılma ve birleştirilmelerine ilişkin karar almak,
- m) Kanunun "Devir yasağı" ve "Kullanma" başlıklı 13 üncü ve 14 üncü maddelerinde yer alan konularda talep edilmesi halinde Bakanlığa görüş vermek,
- n) Kanunun "Kamulaştırma" başlıklı 15 inci maddesi uyarınca, taşınmaz kültür varlıkları ve bunların koruma alanları, kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ve mahalli idare birliklerince mevcut fonksiyon dışında bir amaçla kamulaştırılacak ise yeni fonksiyona ilişkin olarak Bakanlığa görüş vermek.

Koruma Bölge Kurullarının Çalışma Şekli

Madde 12 — Koruma bölge kurulları ayda en az dört kez toplanır. Birikmeye neden olmayacak şekilde görüşülecek

dosya sayısı ve olağanüstü durumlar göz önüne alınarak toplantı sayısı arttırılabilir. Toplantı günleri ve gündemleri koruma bölge kurulu müdürlüğünce belirlenir, koruma bölge kurulu üyelerine toplantı çağrısı yapılır.

Koruma bölge kurulları, toplantıya katılması gereken üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alınır. Ancak karar yeter sayısı, oy kullananların bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin (a) bendinde sayılanlardan olmasına bakılmaksızın dörtten az olamaz. Kararlar, Kanun ve ilke kararlarındaki dayanakları ile bilimsel gerekçeleri belirtilerek yazılır.

Koruma bölge kurulunca alınan kararın mevzuatla çelişmesi halinde koruma bölge kurulu müdürünce karar dağıtımı yapılmadan, durum belgeleriyle birlikte ivedilikle Genel Müdürlüğe iletilerek görüş istenir. Genel Müdürlük görüşü koruma bölge kurulunun ilk toplantısında değerlendirilerek karara bağlanır.

Koruma bölge kurulu kararlarına karşı idari yargıda açılan Bakanlığın taraf olduğu davalarda, gerek görülmesi halinde hukuk müşavirliğince yapılacak savunmalara ve varsa bilirkişi raporlarına itirazda dikkate alınacak ayrıntılı görüş ve gerekçeler, kurul üyelerinden de istenebilir.

Gündemdeki konu ile kişisel ve üçüncü derece kan ve sıhri hısımları açısından ilişkisi veya menfaati olan üye, bu konunun değerlendirilmesi sırasında koruma bölge kurulunun toplantısına katılamaz ve oy kullanamaz.

Koruma bölge kurullarının toplantılarında konular gündeme uygun şekilde görüşülür ve karara bağlanır. Ancak aynı toplantıda konunun ikinci defa görüşülmesi üyelerden biri tarafından istenir ve diğer üyeler tarafından kabul edilirse, bu durum bir tutanağa bağlanarak karar yeniden değerlendirilebilir.

Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurullarında Komisyonlar Kurulması

Madde 13 — Koruma Yüksek Kurulu veya koruma bölge kurulları çalışmalarını kolaylaştırmak için gündemindeki konuları, üyeleri arasından oluşturacağı komisyona verip yerinde inceleme yaptırabilir. Komisyonun görüşleri rapor halinde hazırlanır, kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanır.

Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurullarınca Alınan Kararlar ve Dağıtım

Madde 14 — Gündem gereği konularla ilgili Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulları tarafından alınacak kararlar toplantı sonunda başkan ve üyelerce imzalanır.

Alınan kararlar yazışma usullerine göre ilgili yerlere dağıtılırlar.

Kararlara Uyma Zorunluluğu

Madde 15 — Kamu kurum ve kuruluşları ve belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kararlarına uymak zorundadır.

Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları Resmî Gazete’de yayımlanır.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulları kararlarına karşı idari yargıya süresi içinde itiraz edilebilir.

Bu tür kararlara karşı açılan davalarda, idari yargı tarafından iptal veya yürütmenin durdurulması kararı verilmedikçe, koruma bölge kurulları davacı ve mecburi dava arkadaşı dışındaki kişilerce yapılan başvuruları değerlendirebilir.

Kurul Üyelerinin Yolluk, Gündelik ve Huzur Hakkı

Madde 16 — Koruma bölge kurulu üyelerinin kurul toplantıları için yapacakları seyahatlerin yol giderleri ve gündelikleri; üyelerden, Kanunun 58 inci maddesinin (a), (b) ve (g) fıkrasında belirtilenlerinin Bakanlıkça, (c), (d), (e) ve (f) fıkralarında belirtilenlerinki ise mensup oldukları kurumlarınca ödenir.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulu üyelerine, ayda altı toplantıyı geçmemek üzere her toplantı için Devlet memur aylık katsayısının (3000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı Bakanlıkça ödenir.

Kurulların İdari ve Teknik Hizmetleri

Madde 17 — Koruma Yüksek Kurulunun idari ve teknik hizmetleri Genel Müdürlükçe yürütülür.

Koruma bölge kurullarının idari ve teknik hizmetleri Genel Müdürlüğe bağlı koruma bölge kurulu müdürlüklerince yürütülür.

Koruma bölge kurullarında değerlendirilecek konular için başvurular ilgili koruma bölge kurulu müdürlüklerine yapılır.

Konuların Kanunda belirtilen süreler içerisinde kurul gündemine alınmasından koruma bölge kurulu müdürü sorumludur.

Koruma bölge kurullarına yapılan başvurular üzerine; konunun kapsamına göre en az iki uzman tarafından mahallinde inceleme yapılır.

Yapılan bu inceleme sonucu hazırlanan rapor ve diğer belgeler değerlendirilmek üzere koruma bölge kurullarına sunulur. Yapılan değerlendirme sonucu alınan kararlar, yazışma usulüne göre koruma bölge kurulu müdürlükleri tarafından dağıtılır.

Koruma bölge kurulu müdürlüğünce yapılması gerekli işlemlerin ve kararların uygulanmasına yönelik konuların takibi, süresi içinde müdürlükçe yapılır.

Koruma bölge kurullarınca incelenip karara bağlanan proje ve belgeler mühürlenir, imzalanır.

Dosyalar konu, kültür varlığı, semt ve benzeri hususlar dikkate alınarak 11/7/2004 tarihli ve 25519 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlık Arşiv Yönetmeliğine göre tasnif edilir ve arşivlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlara İlişkin Usul ve Esaslar

Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlar

Madde 18 — Plânlama yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile valilik ve belediyeler, kurullarca alınan kültür ve tabiat varlıklarının koruma alanları, sit alanı, derecelendirilmesi, sit geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, koruma amaçlı imar plânları ve revizyonlarına ilişkin kararlara karşı altmış gün içerisinde Koruma Yüksek Kuruluna itiraz edebilir.

Koruma Yüksek Kuruluna yapılacak itirazlarda kamu kurum ve kuruluşları ile valilik ve belediyeler plânlama yetkisine sahip olduklarını ve yasal dayanaklarını belirterek başvurularını Genel Müdürlüğe yaparlar.

İtirazlar başvuru tarihinden itibaren en geç altı ay içinde karara bağlanır. Alınan kararlar Genel Müdürlükçe ilgili koruma bölge kurulu ve itiraz edene bildirilir.

Koruma Yüksek Kuruluna yapılan itirazlar sonuçlanıncaya kadar itiraza konu koruma bölge kurulu kararının uygulanmasına devam edilir. İtiraz sonucu koruma bölge kurulu kararı Koruma Yüksek Kurulu tarafından kaldırılır ise koruma bölge kurulu müdürlüğünce kararın dağıtıldığı yerlere yeniden dağıtımı yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Kaldırılan hükümler

Madde 19 — 30/1/1989 tarihli ve 20065 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ile Koruma Kurulları Yönetmeliği" yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici madde 1 — Koruma Yüksek Kurulunun mevcut ilke kararlarının Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına ilke kararları Resmî Gazete’de yayımlanıncaya kadar devam edilir.

Yürürlük

Madde 20 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21 — Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.